

MỘT SỐ ĐẶC ĐIỂM VỀ SỬ DỤNG THUỐC HẠ HUYẾT ÁP Ở BỆNH NHÂN TĂNG HUYẾT ÁP ĐIỀU TRỊ NGOẠI TRÚ TẠI BỆNH VIỆN VÙNG TÂY NGUYÊN

Nguyễn Hoàng Anh Thu¹, Nguyễn Ngọc Như Khuê²

Ngày nhận bài: 07/12/2022; Ngày phản biện thông qua: 14/12/2022; Ngày duyệt đăng: 31/03/2023

TÓM TẮT

Tăng huyết áp là một thách thức lớn đối với nền y tế trên toàn cầu. Nhiều bằng chứng cho thấy kiểm soát tốt huyết áp mang lại nhiều lợi ích như giảm tử vong và các biến cố tim mạch. Mặc dù vậy, trên thực tế việc chỉ định dùng thuốc hạ huyết áp chưa đúng theo khuyến cáo và đa trị liệu dễ dẫn đến tương tác thuốc - thuốc. Mục tiêu của nghiên cứu là mô tả một số đặc điểm về sử dụng thuốc hạ huyết áp ở bệnh nhân tăng huyết áp điều trị ngoại trú tại Bệnh viện đa khoa vùng Tây Nguyên năm 2022 và xác định tỷ lệ tương tác thuốc - thuốc ở bệnh nhân tăng huyết áp. Đây là nghiên cứu mô tả cắt ngang. Có 454 bệnh nhân được đưa vào nghiên cứu. Kết quả cho thấy đa trị liệu chiếm tỉ lệ rất cao (91,2%). Lợi tiêu là nhóm thuốc hạ huyết áp được chỉ định sử dụng nhiều nhất (84,6%), kế tiếp là nhóm chẹn beta (81,9%), ức chế thụ thể angiotensin II (53,7%), chẹn kênh canxi (40,3%) và ức chế men chuyển (26,7%). Tỷ lệ tương tác thuốc - thuốc là 87%. Tương tác thuốc - thuốc mức độ trung bình là hay gặp nhất (83,3%). Như vậy, hầu hết bệnh nhân tăng huyết áp được chỉ định phác đồ đa trị liệu. Nhóm thuốc được chỉ định sử dụng nhất là lợi tiêu. Tỷ lệ tương tác thuốc - thuốc ở mức cao và tương tác thuốc - thuốc mức độ trung bình là phổ biến nhất. Cần xây dựng danh mục tương tác thuốc - thuốc bất lợi trên lâm sàng nhằm làm tăng hiệu quả điều trị và tính an toàn ở bệnh nhân tăng huyết áp.

Từ khóa: tăng huyết áp, sử dụng thuốc hạ huyết áp, tương tác thuốc - thuốc.

1. MỞ ĐẦU

Tăng huyết áp (THA) luôn là một thách thức lớn đối với nền y tế trên toàn cầu bởi THA rất phổ biến, gây hậu quả nghiêm trọng, nhất là ở các nước đang phát triển (Zhou B. et al, 2021). Tại Việt Nam, theo điều tra quốc gia năm 2015 của Bộ Y tế thì tỷ lệ THA ở nhóm tuổi 50 - 69 lên đến 40,2% (Bộ Y tế, 2016). Tại Đắk Lắk, theo Đinh Hữu Hùng và cộng sự (cs), tỷ lệ hiện mắc THA trong cộng đồng ở mức cao: 35,1% với người ≥ 18 tuổi và 49,3% với người ≥ 50 tuổi (Đinh Hữu Hùng và cs, 2020). Trong khi đó THA là yếu tố nguy cơ độc lập và mạnh nhất đối với đột quỵ (Venketasubramanian N. et al, 2017).

Cùng với đó, có nhiều bằng chứng cho thấy việc kiểm soát tốt huyết áp mang lại nhiều lợi ích trên lâm sàng như giảm tử vong và các biến cố về tim mạch (James P. A. et al, 2014). Theo một số khuyến cáo, xu hướng hiện nay đa trị liệu là liệu pháp được lựa chọn đầu tay khi khởi đầu điều trị THA nhằm làm tăng hiệu quả điều trị cũng như giảm tối đa các tác dụng phụ (Derington C. G. et al, 2020). Mặc dù vậy, trên thực tế việc chỉ định dùng thuốc hạ huyết áp chưa đúng theo khuyến cáo và đa trị liệu dễ dẫn đến tương tác bất lợi, bao gồm tương tác thuốc - thuốc. Hơn nữa, hầu hết bệnh nhân THA là lớn tuổi nên thường có nhiều bệnh đồng mắc. Do đó, bệnh nhân THA

thường dùng đồng thời nhiều loại thuốc. Điều này làm gia tăng nguy cơ tương tác thuốc - thuốc và tất yếu sẽ kéo theo nhiều hệ quả không tốt cho bệnh nhân. Theo Obreli và cs, số lượt tương tác thuốc gia tăng theo cấp số nhân với số thuốc được phối hợp (Obreli N.P.R. et al, 2012). Mặt khác, theo Nitin K. và cs, tỷ lệ bệnh nhân THA đang điều trị có ít nhất một tương tác thuốc - thuốc lên đến 71,5% (Nitin K. et al, 2014).

Tại Việt Nam, cho đến nay, cũng đã có một số nghiên cứu khảo sát về thực trạng sử dụng thuốc ở bệnh nhân THA. Chẳng hạn, theo Nguyễn Hoài Thanh Tâm và cs, có đến 37% trường hợp gặp tương tác thuốc - thuốc bất lợi ở bệnh nhân THA điều trị ngoại trú (Nguyễn Hoài Thanh Tâm và cs, 2014). Tại Đắk Lắk, THA là vấn đề đáng quan tâm nhưng hầu như chưa có tác giả nào khảo sát về thực trạng nói trên. Vì vậy, chúng tôi tiến hành đề tài “Thực trạng sử dụng thuốc hạ huyết áp ở bệnh nhân tăng huyết áp điều trị ngoại trú tại Bệnh viện đa khoa vùng Tây Nguyên năm 2022” với các mục tiêu sau:

- Mô tả một số đặc điểm về sử dụng thuốc hạ huyết áp ở bệnh nhân tăng huyết áp điều trị ngoại trú tại Bệnh viện đa khoa vùng Tây Nguyên năm 2022.

- Xác định tỷ lệ tương tác thuốc - thuốc ở bệnh nhân tăng huyết áp điều trị ngoại trú tại điểm nghiên cứu.

¹Khoa Y Dược, Trường Đại học Tây Nguyên;

²Bệnh viện Đa khoa Vùng Tây Nguyên;

Tên tác giả liên hệ: Nguyễn Hoàng Anh Thu; ĐT: 0905 286128. email: nhathu@ttn.edu.vn.